

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו כו', והקשה הרמב"ם (שמונה פרקים פ"ח) כיון שנוטל ממנו הבחירה למה נלקה, ב' התראה זו למה כיון שאין בידו, ועוד יש לדקדק לך אל פרעה הוי ליה למכתב, ועוד קושי' הספר הקדוש תולדות יעקב יוסף, דמסקינן במס' שבת בפרק ה' (נ"ה ע"א) בענין הוכח תוכיח, היכא דודאי לא מקבלי הנח להם מוטב שיהיו שוגגין וכו':

ונראה בהקדים דברי הרמב"ם (שם פ"ג, ופ"ב מהל' דעות ה"א) כשם שחולי הגוף צריך לילך לרופא להתרפא ולחבוש תחבושת לחוליו, כן חולי הנפש צריך לילך לרופא להתרפא, ומי הוא הרופא חכם שבדור. וזה סוד וכונה של יראים ושלימים בדורותינו שנוסעים תמיד לצדיקי הדור, כי כל דרך איש ישר בעיניו, וכאשר בא לצדיק הדור יפתח עיניו ויורהו דרך אמת איש איש לפי מדרגתו, וביותר הוא טובה גדולה לקלי הדור אשר מרוב עונותיהם טח מראות עיניהם ולבבם קשה כאבן לקבל מוסר מהרב או מגיד בעירו, ונמנעין מדרכי התשובה ע"י רוב עונותיהם, בפרט אם הם מכ"ד דברים המעכבין את התשובה וכמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל (פ"ד מהל' תשובה), וזה הוא בחינת הכבדת הלב, כי כן משפטו יתברך על עבירות ידועים להכביד לבבו ומונע אותו מתשובה, [ועיין במדרש רבה פ' זו (פרשה י"ג ד') אמר הקב"ה אתה הקשית ערפך והכבדת את לבך הריני מוסיף לך טומאה על טומאתך], וכמו שאחז"ל (שבת קי"ט ע"ב) המבזה תלמיד חכם אין רפואה למכתו, ופירשו המפרשים כי הוא מחמת שהוא מכ"ד דברים המעכבין התשובה, אמנם כאשר בא לצדיק הדור רופא תחלואי הנפש ושומע מפיו דברי תורה ומוסר, אשר עליו נאמר (ירמי' כ"ג, כ"ט) הלא כה דברי כאש,

דברי וסיפורי צדיקים

ידוע שהר"ר משה לייב סאסאווער זי"ע בליל ש"ק פרשת בא אחר התפילה פרץ הרה"ק וכולם באמירת הלל בשמחה רבה ברוב התלהבות, ולא בתורת מנהג ולא בכל שנה, אלא כך היתה, כשהגיע לאותה דרגא של יציאת מצרים אמר הלל להודות לה':

חלון לחג הפסח - כשהיה הרה"ק ר' אברהם אלימלך מקארלין הי"ד בצפת בפר' בא תרצ"ג אמר בליל חמישי מזקנו הרה"ק הבית אהרן זי"ע שאמר כי בפרשת בא נפתח חלון לפסח, לכן צריך להשגיח על הספרים שלא להניחם על השלחן שיש עליו חמץ: כתבי ר' מנשה הכהן ראזנפעלד ז"ל

אמר החוזה הק' מלובלין: מצוה בו יותר מבשלוחו (קדושין מ"א.) שמצוה יותר לבא לרבו בפ' בא, מבפרשת בשלח: כי"ק הרה"ק ר' סיני מזמיגראד

נודע ומקובל בשם רבינו הקדוש החוזה מלובלין זי"ע שאמר ברמז על הפרשיות, בא - הוא ימים הראשונים של פסח, בשלח - הוא ימים האחרונים ז' וח' של פסח, יתרו - מתן תורה, הוא שבועות, משפטים- הוא ראש השנה ויום הכפורים, ימי המשפט, תרומה - הוא רמז לסוכות, שהוא אהל המשכן, סוכה דירת עראי, תצוה - חנוכה, שמן זית זך, תשא - פורים, וכמו שאמרו חז"ל במגילה (מגילה י"ג:) הקדמתי שקליכם לשקליו של המן, עכד"ה: חיים ושלום, פ' ויצא ד"ה אשר , מ"ט ב'

לכו עבדו את ה' כדברכ"ם. פירוש העבודה תהיה טובה כמו הדיבור והבן: בית אהרן

יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים. החי' הרי"מ זי"ע אמר בשם הרבי מקאצק זי"ע, שהאדם צריך לייגע א"ע בפרשת של יציאת מצרים כמו בהלכה ותוספות עכלה"ק: ס' שיח שרפי קודש

[ושכינה מדברת מתוך גרונו (זוהר ח"ב רל"ב ע"א) כי צדיק הדור הוא בחינת משה כנודע], וכפטיש יפוצץ סלע, ואם אבן הוא נמוח ומל את לבבו הערל. וגם כי תפלת הצדיק אשר היא כחרב חדה [כמ"ש (בראשית מ"ח, כ"ב) בחרבי ובקשתי ומתרגמינן בצלותא ובבעותא] פועל בקרבו למול את לבבו הערל, ובזה מוצא תרופה למכתו: ספר בית יעקב

איתא במדרש. בא אל פרעה (כי אני הכבדתי את לבו) הדא הוא דכתיב כובד אבן ונטל החול וכעס אויל כבד משניהם כו' כובד אבן אמר הקב"ה כבדתי את ישראל בעולם שנקראו אבן כמה דתימא משם רועה אבן ישראל. ונטל החול אלו ישראל שנמשלו לחול כו' ועמדו והכעיסו לפני כו' ואמרתי בשביל פרעה הרשע שלא יאמר לא הי' יכול להצילם ועמד עליהן והרגן. הוי וכעס אויל כבד משניהם כו' עכ"ל המדרש :

נוכל לומר. כי פרעה הוא מלשון עורף היינו יצה"ר. בא אל פרעה. לשבור היצה"ר. וזהו פי' הכתוב כי אני הכבדתי את לבו. היינו של ישראל. ואת לב עבדיו. היינו העבדות שלהם הכבדתי להם בזה שנתתי להם היצה"ר הנקרא פרעה :

ואיתא בספרים .למה נתן הקב"ה יצה"ר באדם כדי שיהיו לו מלחמות ויהיה עוסק תמיד בשמירת היצה"ר ויהיה שכרו גדול עד למאוד. אבל אם לא היה נותן היצה"ר ולא היו לו שום מלחמות לא היה שכרו גדול כל כך : **וזהו שאמר הכתוב.** כי אני הכבדתי. היינו ע"י שנתתי היצה"ר בתוך לבותם. וא"ת למה נתתי היצה"ר לזה אמר למען שיתי אותות"י אלה בקרבו. היינו בתוך ב"י. ואותות"י הוא ל' התקשרות. היינו כשיגביר היצ"ט על היצה"ר אז יהיו לו התקשרות חזק בבורא עולם יותר מאם לא היה לו שום מעכב: ספר בית אהרן

על התורה ועל העבודה

במדרש כי אני הכבדתי. פי' שהי' עצה מהש"י להכביד לבו כדי שיסייע זה לגאול את ישראל. כמ"ש לולי כעס אויב כו': ספר שפת אמת - שנת תרל"ב

כלה גרש יגרש. "ל הפי' שאחר העבודה במצרים היו בנ"י יגיעים מאוד. כמ"ש בזוה"ק ויהי בשלח שהיו שבורי לב מרוב היגיעה ע"ש. לכן הבטיח השי"ת כי המצריים יגרשו אותם. והוא ללמוד הבטחה לכל אדם. שאף שנתיגע נגד היצה"ר וניטל הכח ממנו. יוכל אח"כ לעשות בכח היצה"ר עצמו. וכמ"ש וקוי ה' יחליפו כח. והבן. וכ"כ בכל לבבך בשני יצריך שאח"כ מסייע גם הוא כמ"ש זוה"ק ואתחנן ע"ש: ספר שפת אמת - שנת תרל"ד

גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות וגו' וגם מקננו ילך עמנו לא תשאר פרסה. ולכאורה הוא תמוה מאוד הלא פרעה אמר להם רק צאנכם ובקרכם יוצג והי' להם לומר תחלה גם מקננו ילך עמנו ואח"כ גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות והם הקדימו ואמרו מקודם גם אתה תתן בידינו וגו' ואח"כ אמרו וגם מקננו ילך עמנו :

ונוכל לומר מהו ל' מקנה זהו ל' קנין. כי כ"א מחוייב לראות להקנות הכל להקב"ה. כי הקב"ה ברא את האדם עם כל החיות שלו. וכשהאדם מתגדל צריך לראות להקנות הכל להקב"ה. אצל אברהם כתיב קונה שמים וארץ שהקנה את כל העולם להקב"ה. ובאמת שייך זאת אצל כל אדם. כי כל איש מישראל הוא כל העולם. צדיקים גדולים הם כלל. וכל אדם שבעולם הם פרט. וצריך לראות כל ימי חייו להקנות הכל הקב"ה. אשתו ובניו וכל אשר יש לו הכל להקב"ה :

ובשם צדיקי יסודי עולם אומרים בשעה שנברא האדם נברא עמו כל מה שנצרך לו כל ימי חייו מקטן ועד גדול רק שצריך לזה עזר מהקב"ה שיתייחד לזה ויהי' לו הכל. וזהו הפירוש של קנין. ולזה אמרו וגם מקננ"ו ילך עמנו. היינו כל מה שקנינו מהקב"ה הכל ילך עמנו :

לא תשאר פרסה. פרסה ל' וילון המפסיק ואמרו שלא יהי' לנו שום מסך המבדיל בינינו וקדושתו של הקב"ה ולהעלות הכל להקב"ה. כי ממנו נקח לעבוד את י"י. היינו מהמחיצה המפסקת בעצמה נקח לעבוד את ה'. כי מי שעיני שכל לו אזי כשרואה ח"ו שהיצה"ר מתגבר עליו אזי מכניע אותו ועובד ע"י את השי"ת כמו דאיתא בגמרא בכל לבבך. בשני יצריך. כמו שמבואר בספרי קודש של הרב הצדיק מפולנאה זצ"ל מי שמזכהו השי"ת אזי בזה המחיצה של ברזל שמפסקת עובד בזה את השי"ת :

עוד נוכל לומר. פרס"ה מלשון פרוס"ה. היינו שלא נשאיר שום חלק ודבר פרוס ח"ו שלא נייחד הכל להקב"ה. רק נעלה הכל להקב"ה כמו שדברנו. כי ממנו נקח כו' ואנחנו לא נדע מה נעבוד וגו' וזאת החיוב על כ"א לעסוק בעבודת השי"ת כל ימי חייו ולייחד את כל העולמות להקב"ה שלא ילך לאיבוד ח"ו אפילו שעה אחת ופשיטא יום אחד בכדי שלא ינתק חבל נחלתו ח"ו ויתעלה כל העולם להקב"ה. ואעפ"כ כל זמן שהנשמה בגוף האדם אם יחי' אלף שנים לא ישיג גדולת הבורא ב"ה ואיך לעבוד אותו. לזה אמר הכתוב ואנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' עד בואנו שמה בעולם האמת ושם יהי' לעתיד צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה אמן:

שמעתי ממורי כשרואה שיש עליו איזה דינין אז ילמוד בבוקר בדביקה וחשיקה שידבק את עצמו אל פנימיות אור אין סוף שבתוך האותיות וכו':(תוי"י בסופו דר"ט סוף ע"א): ספר בעל שם טוב עה"ת

[**איתא באוה"ח הק'** פרשת שמות שבגלות מצרים נכנסו ישראל במ"ט שערי טומאה ואלו היה נכנסין בשער הנו"ן היו נטבעים ח"ו ולכך לא זכו רק למ"ט שערי קדושה ולא זכו לשער הנו"ן וזה מפני שלא היו בני תורה אבל בגלות הזה על ידי התורה אפשר לברר גם את השער הנו"ן שבטומאה וע"ז יזכו אח"כ גם לשער הנו"ן שבקדושה]. ואמר הוא נ"י ב"ר שלמה דהא דאיתא בשביל ד' דברים נגאלו ממצרים שלא שינו שמם וכסותם ולשונם וכו', במדרש לקח טוב, אותן הד' דברים הוא גופא שער הנ' ואם היו עושין הד' דברים היו נטבעין בשער הנ', ואמר הוא נ"י ואיך אפשר שבגלות זו יכנסו לשער הנו"ן וע"ז יבררו, וכי יעברו ח"ו על התורה ולשנות כסות ולשון כאשר בעו"ה אנו רואים רבים וכו' וכי ע"ז יכלו לברר, אך הפי' שע"י האנשים הכשרים שיחזקו לבלתי עבור על ד' דברים הנ"ל שלא לשנות וכו' אף שהדור פרוץ בזה בעוה"ר ע"כ יתבררו, ע"כ יש לנו להתחזק מאד בזה לבלי לשנות כסות ולשון אפילו תנועה אחת ממה שראינו מרבותינו: ספר אמרי פנחס - שער א' - תנ"ך {אות ס"ג}

ובמדרש החדש הזה לכם אמר הקדוש ברוך הוא הוא אין לכם חידוש אחר יותר מזה. שבגאולת מצרים נתחדש כח מעשה בראשית שנתברר שהוא מחיות הש"י. וכשנתבטל הכל לשורש החיות. ממילא הוא בהתחדשות תדיר. כדכ' מחדש בכל יום מ"ב. וזה שאומרים גאולת מצרים קודם ברכת ק"ש בכל יום שע"י יצ"מ נתברר התחדשות מ"ב. ותליא ג"כ בבני אדם לידע זאת. כמ"ש אין לכם חידוש אחר כו'. והיינו שקודם לכל מעשה ותנועה והרגשה. נקדים ידיעה זאת ראש חדשים כנ"ל: ספר שפת אמת - תרל"ב

<u>הפטורה</u> - ואתה אל תירא וכו' - בא לנחם בני הגולה לבבל לבל יתייאשו מן הגאולה בראותם שמצרים גלו למקום קרוב וחזרו מהר והם גלו למרחוק ועדיין לא שבו ובעבור זה יחשבו פן ישתקעו שמה לכן אמר ואתה אל תירא וכו'. **מרחוק** - מארץ מרחק שגליתם שמה. **ושב יעקב** - יהיה בשובה ונחת והשקט ושאנן ואין מי מחריד אותו: מצודות דוד על ירמיה פמ"ו פכ"ז

לימוד אור החיים הק' בחבורה ליל ששי 8:30pm

בס"ד יצא לאור מחדש ספרי "אוסף הגליונות על התורה ועל העבודה" ד' חלקים, {שנת תשס"ט, תש"ע, תשע"ה, תשע"ח}, וספר "באר היטב" מכמה שנים

יוצא לאור ע"י מכון בית צדיקים - שידלוב סטאשוב
A project of Cong. Tiferes Zvi - Mailing address:
714 Park Ave Lakewood NJ 08701-2025;
ברשות ובהדרכת גדולי התורה chizuk620@gmail.com
לקבל הגליון, בלה"ק ובענגליש "באר היטב", או שיעור באידיש, וכן להקדיש גליון לזכות, לרפו"ש, לע"נ או לזכות את הרבים - אחב"י ביותר מד' אלף מקומות בעולם קע"ה כ"י להתקשר להנ"ל, ידידכם נפתלי הירצל גאנצווייג
Contact us to dedicate etc. received by thousands globally